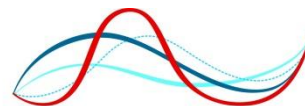

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE
Nekomercijalni turistički promet
za 2020.

Organizacijska jedinica: Služba statistike turizma
Priredile: Ivana Brozović i Gordana Šiklić

rujan 2021.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja

Svrha statističkog istraživanja jest praćenje turističke aktivnosti u nekomercijalnim smještajnim objektima u Republici Hrvatskoj. Rezultati istraživanja daju osnovne pokazatelje potrebne za analizu turizma u Republici Hrvatskoj.

Prema preporukama koje za statistiku turizma daju Svjetska turistička organizacija (WTO) i Eurostat turistima se smatraju osobe koje izvan svog prebivališta provedu najmanje jednu noć u ugostiteljskome ili drugom objektu za smještaj radi odmora, rekreacije, zabave, zdravlja, studija, sporta, religije, obitelji, poslova, javnih misija, skupova i drugih razloga. Pritom se turistima ne smatraju samo osobe koje prenoće u ugostiteljskom objektu komercijalnog tipa (dakle, u objektu u kojem se obavlja djelatnost pružanja usluge smještaja) nego se, u širem smislu, turistima smatraju osobe koje iz spomenutih razloga izvan mjesta svog prebivališta prenoće u smještajnom objektu nekomercijalnog tipa, tj. u objektu koji ne obavlja djelatnost pružanja usluga smještaja.

Predmet ovog istraživanja jesu vlasnici kuća i stanova za odmor, članovi njihovih obitelji, ostala rodbina i prijatelji koji borave u kućama i stanovima za odmor, i to u onom dijelu tih objekata u kojima se ne obavlja djelatnost pružanja usluga smještaja.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina.

- Pravna osnova

Nacionalni zakoni:

Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20.)

Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti Republike Hrvatske (NN, br. 12/20.)

Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN, br. 52/19. i 42/20.)

Zakon o turističkoj pristojbi (NN, br. 52/19., 32/20. i 42/20.)

Pravilnik o načinu vođenja popisa turista te o obliku i sadržaju obrasca prijave turista turističkoj zajednici (NN, br. 126/15.)

Pravilnik o razdobljima glavne sezone, predsezone, posezone i izvansezone u turističkim općinama i gradovima (NN, br. 92/09. i 143/13.)

Registar prostornih jedinica – RPJ (šifre gradova/općina, naselja)

Pravilnik o Registru prostornih jedinica (NN, br. 37/20.)

Europski zakoni:

Uredba (EU) br. 692/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o europskoj statistici turizma

- Sustav klasifikacije

Šifarnik zemalja

Šifarnik kategorije objekata

Šifarnik dobnih skupina

- Koncepti i definicije

Boravišna pristojba jest prihod turističkih zajednica. Boravišna pristojba u nekomercijalnim smještajnim objektima plaća se po svakome ostvarenom noćenju ili, iznimno, paušalno (boravišna pristojba umanjena za 70%). Paušalno plaćanje boravišne pristojbe primjenjuje se na vlasnike kuća i stanova za odmor i na članove uže obitelji državljana Republike Hrvatske i država ugovornica Ugovora o Europskome gospodarskom prostoru.

Sustav eVisitor središnji je elektronički sustav za prijavu i odjavu turista koji funkcionalno povezuje sve turističke zajednice u Republici Hrvatskoj. Dostupan je putem interneta bez potrebe za posebnim instaliranjem na računalo. Popis turista u sustavu eVisitor vodi se posebno za svaku pojedinu pravnu i fizičku osobu koja pruža uslugu noćenja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost (pansioni, hoteli, hosteli itd.), pruža uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma (čarter, krstarenje) te uslugu smještaja u domaćinstvu i seljačkom domaćinstvu. Također, popis turista u sustavu eVisitor vodi se i za vlasnike kuća i stanova za odmor te za sve osobe koje noće u toj kući ili stanu te za stanovnike turističke općine ili grada koji imaju obvezu prijave osoba koje borave u njihovoj kući ili stanu. Uspostavljenje i održavanje sustava eVisitor u nadležnosti je Hrvatske turističke zajednice (HTZ-a).

HTZ je nacionalna turistička organizacija, a osnovan je radi stvaranja i promicanja identiteta i ugleda hrvatskog turizma, planiranja i provedbe zajedničke strategije i koncepcije njegove promocije, predlaganja i izvedbe promidžbenih aktivnosti u zemlji i inozemstvu važnih svim subjektima u turizmu te podizanja razine kvalitete cjelokupne hrvatske turističke ponude. Sjedište je HTZ-a u Zagrebu. Dužnost predsjednika HTZ-a obnaša ministar turizma.

Kućom ili stanom za odmor smatra se svaka zgrada ili stan kojim se koristi sezonski ili povremeno, a nije smještajni objekt u kojemu usluge smještaja pružaju pravne i fizičke osobe koje obavljaju ugostiteljsku djelatnost.

Noćenje turista u promatranom razdoblju sustav eVisitor računa kao razliku između datuma i vremena stvarnog odlaska (odjava turista) te datuma i vremena dolaska (prijava turista).

Turist je svaka osoba koja u mjestu izvan svojeg prebivališta provede najmanje jednu noć u komercijalnome ili nekomercijalnome smještajnom objektu. U turiste se ne uključuju osobe koje u mjestu borave više od 12 mjeseci uzastopno, osobe kojima je osnovni razlog posjeta aktivnost koja se financira iz mjesta posjeta, osobe koje redovito dnevno ili tjedno putuju u mjesto u kojem obavljaju posao ili studiraju, osobe koje ulaze ili napuštaju zemlju kao migranti, pogranični radnici, diplomati, konzularni predstavnici i članovi vojnih snaga na redovitom poslu/zadatku, prognanici i nomadi.

Turistička zajednica osniva se radi promicanja i unapređenja turizma Republike Hrvatske i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske i druge turističke usluge ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom tako da upravljaju destinacijom na razini za koju su osnovane. Turistička zajednica osniva se za područje mjesta, općine ili grada, područja županije i Republike Hrvatske na temelju Zakona o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (NN, br. 52/19. i 42/20.).

- Statističke jedinice

Statistička jedinica jest vlasnik kuće i stana za odmor, članovi njihovih obitelji, ostala rodbina i prijatelji koji borave u kućama i stanovima za odmor, i to u onom dijelu u kojem se ne obavlja djelatnost pružanja usluge smještaja.

Od 2014. ovim istraživanjem obuhvaćaju se i turisti koji borave u ostalim objektima u kojima se usluga smještaja ne naplaćuje (npr. kod stanovnika turističkoga grada/općine), bez obzira na razdoblje sezone, a kojima je, prema Zakonu o boravišnoj pristojbi (NN, br. 152/08. i 59/09.), propisana obveza prijave i odjave turista turističkoj zajednici.

- Pokrivenost i obuhvat istraživanja

Prema Zakonu o turističkoj pristojbi (NN, br. 52/19., 32/20. i 42/20.), propisana je obveza prijave i odjave turista turističkoj zajednici. Prema tom Zakonu, ne obuhvaćaju se članovi uže obitelji stanovnika turističkoga grada/općine koji im pruža smještaj u kući, apartmanu ili stanu svog prebivališta. Pokrivenost ovog istraživanja je potpuna jer se preuzimaju podaci iz sustava eVisitor od svih turističkih zajednica u Republici Hrvatskoj. Na kvalitetu obuhvata istraživanja utječe i disciplina prijavljivanja i odjavljivanja boravka osoba u nekomercijalnim smještajnim objektima te rad inspekcijskih tijela koja nadziru tu pojavu.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Nacionalni korisnici: Ministarstvo turizma, HTZ, lokalne turističke zajednice, znanstvenici, mediji te javnost.

1.1.1. Potrebe korisnika

Istraživanje se provodi prema standardima koje je propisao Eurostat tako da zadovoljava potrebe i međunarodnih i nacionalnih korisnika.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika provedeno je u 2013., a drugo u 2015. Rezultati tog istraživanja mogu se provjeriti na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr. Ne provodi se mjerenje zadovoljstva isključivo za ovo istraživanje.

1.2. Potpunost podataka

Istraživanje se provodi u skladu s Uredbom (EU) br. 692/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o europskoj statistici turizma i preporukama u Metodološkom priručniku za statistiku turizma te obuhvaća sve obvezne varijable.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.1.2. Pristranost u procesu selekcije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2. Neuzoračka pogreška

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu (stavku)

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.7. Pogreška obrade

Tijekom statističke obrade administrativnog izvora podataka provodi se logičko-računska kontrola prema utvrđenim algoritmima za pojedine vrste pogrešaka. Za kontrolu je postavljena matrica s 39 uvjeta provjere i kontrole podataka. Od ukupnog broja uvjeta, 29 ih je vezano za pogreške koje se ne toleriraju, a deset je upozorenja koja se provjeravaju i toleriraju. Vizualnom i logičko-računskom kontrolom podataka pogreške obrade svode se na minimum.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.2.9. Stopa uređivanja – LRK

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2.2.10. Stopa učinkovitosti – LRK

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

2.2.11. Pogreška izbora modela

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

U istraživanju se ne objavljuju privremeni podaci i zato nema redovitih revizija podataka. Neplanirane revizije zbog događaja koje nije bilo moguće predvidjeti i na koje nije bilo moguće unaprijed utjecati (naknadne promjene u izvorima podataka ili naknadno utvrđene pogreške u prethodno dostavljenim podacima) prema pravilu se diseminiraju u najkraćem mogućem roku.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

2.4. Desezoniranje (vremenska prilagodba)

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3. Pravodobnost i vremenska određenost

3.1. Pravodobnost

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata jest tri mjeseca nakon referentnog razdoblja (T + 3).

3.2. Vremenska određenost

3.2.1. Vremenska određenost – isporuka i objavljivanje

Podaci su objavljeni točno na datum iz Kalendara objavljivanja statističkih podataka.

4. Dostupnost i jasnoća

Podaci i metodološka objašnjenja dostupni su u statističkim publikacijama u elektroničkom i tiskanom obliku na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr te pružanjem informacija/podataka telefonom i elektroničkom poštom. Korisnici mogu podatke i

publikacije pronaći na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr ili pisanim putem zatražiti određene podatke i metodološka objašnjenja. Načini i rokovi objavljivanja podataka nalaze se u Kalendaru objavljivanja statističkih podataka i Programu objavljivanja statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku.

4.1. Naslovi Priopćenja u kojima se objavljuju podaci

Nekomercijalni turistički promet u 2020.

4.2. Mrežne (on-line) baze podataka u kojima se objavljuju podaci (npr. Popis poljoprivrede u PC-Axisu)

Podaci nisu dostupni u mrežnim (on-line) bazama podataka.

4.3. Dostupnost mikropodataka

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.4. Dostupnost metodoloških dokumenata

Metodologija istraživanja definirana je u Eurostatovu Metodološkom priručniku statistike turizma. Metodološka objašnjenja objavljena su u Priopćenjima i na mrežnim stranicama Državnog zavoda za statistiku www.dzs.hr.

5. Usporedivost

5.1. Asimetričnost zrcalnih statistika

Nije primjenjivo za ovo istraživanje.

5.2. Usporedivost tijekom vremena

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest sedam godina.

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Od 1996. istraživanje Nekomercijalni turistički promet u kućama i stanovima za odmor (obrazac TU-11v) temeljilo se na evidencijama o naplati boravišne pristojbe koje vode turističke zajednice grada/općine ili mjesta. Na temelju Zakona o boravišnoj pristojbi (NN, 152/08. i 59/09.), vlasnici kuća ili stanova za odmor i sve ostale osobe koje borave u toj kući ili stanu (osim zakonom definiranih iznimaka) dužni su svoj boravak u turističkome mjestu prijaviti turističkoj zajednici i po osnovi boravka u turističkome mjestu plaćati boravišnu pristojbu. Vlasnici kuće ili stana za odmor i sve ostale osobe koje noće u toj kući ili stanu boravišnu pristojbu plaćaju kad u kući ili stanu za odmor u turističkoj općini ili gradu izvan mjesta prebivališta borave u razdoblju glavne sezone. Na temelju članka 15. stavka 4. Zakona o boravišnoj pristojbi (NN, br. 152/08. i 52/09.), ministar turizma donio je na temelju prijedloga HTZ-a Pravilnik o razdobljima glavne sezone, predsezone, posezone i izvansezone u turističkim općinama i gradovima (NN, br. 92/09.). Taj Pravilnik stupio je na snagu 1. siječnja 2010.

Od 2014. ovim istraživanjem obuhvaćaju se i turisti koji borave u ostalim objektima u kojima se usluga smještaja ne naplaćuje (npr. kod stanovnika turističkoga grada/općine), bez obzira na razdoblje sezone, a kojima je, prema Zakonu o boravišnoj pristojbi (NN, br. 152/08. i 59/09.), propisana obveza prijave i odjave turista turističkoj zajednici.

6. Koherentnost/smislenost

6.1. Koherentnost/smislenost između kratkoročnih i strukturnih podataka

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.2. Koherentnost/smislenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv za ovo istraživanje.

6.3. Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

7. Troškovi i opterećenje

7.1. Troškovi

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

S obzirom na to da se podaci preuzimaju iz administrativnog izvora, tj. iz sustava eVisitor, koji je u nadležnosti HTZ-a, i da su u suradnji s HTZ-om na unosu u sustav ugrađene određene kontrole, troškovi proizvodnje i obrade minimalni su u odnosu na količinu podataka koji se obrađuju.

7.2. Opterećenje

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

Administrativni izvor podataka jest sustav eVisitor, koji kao središnji elektronički sustav za prijavu i odjavu turista funkcionalno povezuje sve turističke zajednice u Republici Hrvatskoj. Dostupan je putem interneta bez potrebe za posebnim instaliranjem na računalo. Popis turista u sustavu eVisitor vodi se posebno za svaku pojedinu pravnu i fizičku osobu koja pruža uslugu noćenja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost (pansioni, hoteli, hosteli itd.), pruža uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma (čarter, krstarenje) te uslugu smještaja u domaćinstvu i seljačkom domaćinstvu. Također, popis turista u sustavu eVisitor vodi se i za vlasnike kuća i stanova za odmor te za sve osobe koje noće u tim kućama ili stanovima te za stanovnike turističke općine ili grada koji imaju obvezu prijave osoba koje borave u njihovoj kući ili stanu. Uspostavljenje i održavanje sustava eVisitor u nadležnosti je HTZ-a. Informacijama iz sustava eVisitor, osim HTZ-a, u svom se radu služe turističke zajednice županije te ostale turističke zajednice: Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo uprave, Ministarstvo unutarnjih poslova, Carinska uprava, Turistička inspekcija, Državni zavod za statistiku te ostali. Državni zavod za statistiku na temelju Sporazuma o suradnji u području statistike turizma i Kataloga potraživanja podataka iz sustava eVisitor HTZ-a za svoje potrebe preuzima definirane setove podataka iz sustava eVisitor i dalje ih statistički obrađuje.